

بنیاد ایران‌شناسی

کتاب‌نگاری

مرکز فلات ایران

از دوره پارس تا پانزدهمین
صدید تا پایان عصر آهن

مؤلفان

حسن فاضلی‌نشی

حسین داودی

فروزان اسلامی

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

سرشناسه	: فاضلی نشلی، حسن، ۱۳۴۲ - Fazili Nashli, Hasan
عنوان و نام پدیدآور	: گاهنگاری مرکز فلات ایران از دوره نوسنگی جدید تا پایان عصر آهن / مؤلفان حسن فاضلی نشلی، حسین داودی، فروزان اسلامی
مشخصات نشر	: تهران: بنیاد ایران شناسی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۴ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-964-8776-29-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۵.
موضوع	: عصر نوسنگی - ایران
موضوع	: Neolithic period - Iran
موضوع	: عصر آهن - ایران
موضوع	: Iron age - Iran
موضوع	: فلات ایران - آثار تاریخی
موضوع	: Iranian Plateau - Antiquities
موضوع	: فلات ایران
موضوع	: Iranian Plateau*
شناسه افزوده	: داودی، حسین، ۱۳۶۸ -
شناسه افزوده	: اسلامی، فروزان، ۱۳۶۸ -
رده بندی کنگره	: DSR۴۵
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۳۶۲۵۰

عنوان کتاب: گاهنگاری مرکز فلات ایران از دوره نوسنگی جدید تا پایان عصر آهن
مؤلفان: حسن فاضلی نشلی (استاد گروه باستان شناسی دانشگاه تهران)
حسین داودی (دانش آموخته دکتری باستان شناسی از دانشگاه تربیت مدرس)
فروزان اسلامی (دانشجوی دکتری باستان شناسی دانشگاه تهران)

صفحه آرا و طراح جلد: مونا طوسی
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۷۶-۲۹-۴
نوبت چاپ اول: ۱۳۹۸
ناشر: بنیاد ایران شناسی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: ایرانچاپ
شمارگان: ۵۰۰ جلد
تهران، خیابان شیخ بهایی جنوبی، خیابان ایرانشناسی

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به بنیاد ایران شناسی است.

مقدمه ناشر

بی‌گمان، شناخت مبدا پیدایش انسان بر روی زمین و ادوار پیاپی رشد و تکامل جسمی و فرهنگی او یکی از مهم‌ترین پرسش‌های انسان از گذشته دور تا امروز بوده و هست. انتساب فهم شایسته و دقیق از منشاء انسان به نظریه‌پردازان غربی و انتشار تئوری مادی پیدایش بشر، به مثابه هجوم دیگر پدیده‌های فرهنگی غرب و غرب‌گرایانه، سالیان متمادی سهم غالب از نحوه تفکر و تعمق در این پدیده مهم به‌شمار رفته و می‌رود، لیکن بر سیاقی دیگر و مبتنی بر دانش بیکران و لایزال الهی، نشانه‌هایی روشن از ظهور انسان بر روی زمین و تسلسل مراتب تکوین او قابل تعقیب و شناسایی است، اگر چه اینک تفوق علوم انسان‌ساخت بر پایه اومانیسیم غربی، سوار بر استلال‌های ساخته و پرداخته در دو سده گذشته، بر نحوه استنباط از زندگی و تحول انسان نخستین سایه افکنده است. رسالت بایسته ما در کشف و معرفی واقعیات و حقایق زندگی انسان پیش از ریخ ایران نیز، در اینجا بیش از پیش روشن می‌گردد. بی‌شک در این مجال نمی‌توان به آنچه با سته گنس است به تفصیل پرداخت، اما اشارتی به دانش باستان‌شناسی و پیوند ناگزیر آن با فلسفه، و ویژه فلسفه ظهور و تکوین آدمی، ابهامات و سؤالات پوشیده بسیاری را بر ما عیان می‌نماید. در هر راه با و طی چند سال گذشته بنیاد ایران‌شناسی با امان بر ضرورت تألیف و تدوین جدول گاهنگاری تطبیقی ایران و جهان، کهن‌ترین اعصار حضور انسان در پهنه جغرافیای ایران را از دوران زیر سنگی تا آغاز دوران تاریخی مورد مطالعه قرار داده و با حضور پیوسته دانشمندان و دانشوران باط بر ادوار گوناگون زندگی انسان، موفق به رونمایی از جدول گاهنگاری تطبیقی ایران و جهان و تدوین اجزاء تشکیل دهنده تاریخ زندگی و وقوع پیوست که در جداول گاهنگاری انتشار یافته پیش از آن در اقصی نقاط دنیا، برای تاریخ حضور انسان در ایران، آغازی پیش از دوران تاریخی به تسور کشیده نشده بود. بحث و فحص در این مقال معلوم ساخت مجاهدتی در خور برای تألیف و تدوین اجزاء تشکیل دهنده تاریخ زندگی انسان در ایران و انتشار مدارک و مستندات علمی مترتب بر آن لازم است. اثر پیش‌رو با عنوان گاهنگاری مرکز فلات ایران از دوره نوسنگی تا پایان عصر آهن، پارهای قابل اعتنا و اهمیت از این کوشش ارزشمند به شمار می‌رود. آنچه امروز بنیان مطالعات حاضر را تشکیل می‌دهد، تنها بخشی از مستندات باستان‌شناختی فلات مرکزی ایران بر پایه شواهد دست‌یافته باشد و همچون دیگر ادوار باستان‌شناختی ایران، قلت بررسی‌ها و کاوش‌های انجام یافته حیرت‌مستمر اقلیمی در گذشته و تغییر امکانات زیستی در فاصله زمانی پایان دوره پارینه‌سنگی تا اوایل هزاره ششم پیش از میلاد در مرکز فلات ایران، بیان می‌دارند که شواهد فعلی، فصل ختامی بر گاهنگاری دوران مورد نظر نخواهد بود و از همین روی ضرورت انجام فعالیت‌های باستان‌شناختی در پهنه‌های جغرافیای فرهنگی ایران بیش از پیش رُخ می‌نماید. یافته‌های باستان‌شناختی توأم با تحلیل‌های علمی محکم، آئینه‌ای تمام‌نما و محملی گویا از زندگی انسان ایرانی و از ظهور انسان بر روی زمین است که باید به قدر توان از این موهبت بهره جست.

بنیاد ایران‌شناسی

فهرست مطالب

۹	درآمد نویسندگان
۱۲	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: زیست‌بوم و سیمای طبیعی مرکز فلات ایران
۱۶	۱-۱ چشم‌انداز زیست‌محیطی
۱۸	۲-۱ مرکز فلات ایران از منظر جغرافی‌دانان، مورخین و باستان‌شناسان
۲۲	۳-۱ دشت قزوین
۲۳	۱ دشت تهران
۲۴	۱-۱ دشت قم
۲۵	۱-۶ دشت کاشان
۲۷	فصل دوم: باستان‌شناسی مرکز فلات ایران و چالش‌های پیرامون آن
۲۸	۱-۲ نگاهی گذرا بر پیشینه پژوهشی
۳۰	۲-۲ گاهنگاری پیشنهادی مکان‌ها
۳۲	۳-۲ گاهنگاری پیشنهادی دایره‌ها
۳۴	۴-۲ گاهنگاری پیشنهادی ویت و دیسوز
۳۶	۵-۲ گاهنگاری پیشنهادی مجیدزاده
۴۲	۶-۲ گاهنگاری پیشنهادی ملک‌شهمیرزادی
۴۵	۷-۲ گاهنگاری نوین مرکز فلات ایران
۴۷	فصل سوم: گاهنگاری دوره نوسنگی جدید، ۶۰۰۰ تا ۹۰۰۰ پیش از میلاد
۴۸	۱-۳ ویژگی‌های فرهنگی و گاهنگاشتی
۴۹	۲-۳ تپه شمالی سیلک کاشان
۵۵	۳-۳ محوطه قبرستان نوش‌آباد
۵۷	۴-۳ تپه چشمه‌علی ری
۶۰	۵-۳ تپه پردیس ورامین
۶۱	۶-۳ محوطه ازبکی ساوجبلاغ
۶۳	۷-۳ تپه چهاربند قزوین
۶۶	۸-۳ تپه ابراهیم‌آباد قزوین

- ۹-۳ مای تپه قزوین ۶۸
- ۱۰-۳ تپه خالصه خرم‌دره ۷۲
- فصل چهارم: گاهنگاری دوره انتقالی مس‌سنگی، ۵۲۰۰ تا ۴۳۰۰ پیش از میلاد ۷۷
- ۱-۴ ویژگی‌های فرهنگی و گاهنگاشتی ۷۸
- ۲-۴ تپه شمالی سیلک کاشان ۸۳
- ۳-۴ تپه چشمه‌علی ری ۸۴
- ۴-۴ تپه پردیس ورامین ۸۴
- ۵-۴ محوطه ازبکی ساوجبلاغ ۸۵
- ۶-۴ تپه ابرهیم‌آباد قزوین ۸۷
- ۷-۴ تپه زاغه قزوین ۸۸
- فصل پنجم: گاهنگاری عصر مس‌سنگی، ۴۳۰۰ تا ۳۴۰۰ پیش از میلاد ۹۳
- ۱-۵ ویژگی‌های فرهنگی و گاهنگاشتی ۹۴
- ۲-۵ تپه جنوبی سیلک کاشان ۹۵
- ۳-۵ محوطه اریسمان نطنز ۹۶
- ۴-۵ قره‌تپه قمرود ۹۹
- ۵-۵ تپه میمنت‌آباد رباط‌کریم ۱۰۳
- ۶-۵ تپه شغالی پیشوا ۱۰۵
- ۷-۵ محوطه ازبکی ساوجبلاغ ۱۰۶
- ۸-۵ تپه قبرستان قزوین ۱۰۸
- ۹-۵ تپه اسماعیل‌آباد قزوین ۱۱۰
- ۱۰-۵ قره‌تپه سگزآباد قزوین ۱۱۳
- ۱۱-۵ تپه شیزر قزوین ۱۱۶
- فصل ششم: گاهنگاری عصر مفرغ، ۳۴۰۰ تا ۱۵۰۰ پیش از میلاد ۱۱۹
- ۱-۶ ویژگی‌های فرهنگی و گاهنگاشتی ۱۲۰
- ۲-۶ تپه جنوبی سیلک کاشان ۱۲۱
- ۳-۶ محوطه اریسمان نطنز ۱۲۲
- ۴-۶ تپه قلی‌درویش قم ۱۲۲

۱۲۴	۵۶ تپه سفالین پیشوا
۱۲۶	۶۶ تپه شیزر قزوین
۱۲۷	۷۶ قره تپه سگزآباد قزوین
۱۳۱	فصل هفتم: گاهنگاری عصر آهن، ۱۵۰۰ تا ۵۵۰ پیش از میلاد
۱۳۲	۱-۷ ویژگی‌های فرهنگی و گاهنگاشتی
۱۳۷	۲-۷ گورستان پردیس ورامین
۱۳۸	۳-۷ تپه قلی درویش قم
۱۴۰	۴-۱ تپه شیزر قزوین
۱۴۱	۵-۱ قره تپه سگزآباد قزوین
۱۴۲	۶-۷ گورستان الف و ب تپه جنوبی سیلک کاشان
۱۴۵	فصل هشتم: روش‌ها و ساختار مدل گاهنگاری مرکز فلات ایران
۱۵۵	کتابنامه
۱۷۵	شکل‌ها
۲۵۶	تصاویر
۳۰۴	پیوست

www.ketab.ir